

- просвещение населения о глобальных проблемах;
- участие СМИ в привлечении людей к решению этих проблем.

Таким образом, можно сделать вывод, что проблема международного терроризма актуальна в XXI веке не только в Украине, но и на международной арене.

Стецюк О. В.,

студент,

Національного університету «Одеська юридична академія»

ДО ПИТАННЯ СТІМКОГО РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ТЕРОРИЗМУ

На сьогоднішній день відбуваються кардинальні зміни у сфері забезпечення міжнародної безпеки. Вона перестала розглядатися лише у військово-політичних категоріях. Формування у цій галузі пов'язано з появою нових видів транснаціональних загроз безпеки, як на глобальному, так і на регіональному рівнях.

Актуальність теми обумовлена насамперед тим, що міжнародний тероризм на початку XXI ст. відноситься до числа найбільш небезпечних і важко прогнозованих явищ сучасності, яке набуває все більш різноманітні форми та загрозливі масштаби [1, с. 48].

Мета роботи полягає у характеристиці розвитку міжнародного тероризму, як серйозної проблеми у світі.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення таких завдань: визначити чинники, які сприяють розвитку тероризму та особливості цього явища; виділити основні методи реагування на дане питання.

Перш за все потрібно визначити, що включає в собі поняття «міжнародний тероризм» широко висвітлено у правовій науці, але досі між вченими ведуться дискусії. Визначення тероризму, дані в доктринальних джерелах, представляють спроби дати загальну дефініцію за рахунок виділення основних ознак явища. Наприклад, І.І. Карпець оцінював категорію «міжнародний тероризм», як явище, що має міжнародний (тобто охоплює два або більше держави) характер, організаційну та іншу діяльність, спрямовану на створення спеціальних організацій і груп для вчинення вбивств і зама-

хи на вбивства, нанесення тяжких тілесних пошкоджень, переміщення і захоплення людей в якості заручників з метою отримання викупу, насильного позбавлення людини свободи, сполучену з над особистістю, застосуванням тортур, шантажу і т.д. Даний злочин супроводжується, як правило, руйнуванням і пограбуванням будівель, житлових приміщень і інших об'єктів. Є.Г. Ляхов основною ознакою називає спрямованість акту міжнародного тероризму проти певних суспільних цінностей, що охороняються вже не тільки національним, а й міжнародним правом [3, с.8]. Румянцев О. Г. пропонує наступний варіант визначення міжнародного тероризму: «Міжнародний тероризм – сукупність суспільно небезпечних у міжнародному масштабі діянь, що тягнуть безглузду загибель людей, порушують нормальну дипломатичну діяльність держав та їх представників і утруднюють здійснення міжнародних контактів і зустрічей, а так само транспортних зв'язків між державами» [2, с. 384]. Окрім доктринального закріплення даного поняття майже всі країни закріпили нормативно даний термін, в тому числі і Україна у ЗУ «про боротьбу з тероризмом» від 20 березня 2003 року, а саме: «міжнародний тероризм – здійснювання у світовому чи регіональному масштабі терористичними організаціями, угрупованнями, у тому числі за підтримки державних органів окремих держав, з метою досягнення певних цілей суспільно небезпечні насильницькі діяння, пов'язані з викраденням, захопленням, вбивством ні в чому не винних людей чи загрозою їх життю і здоров'ю, зруйнуванням чи загрозою зруйнування важливих народногосподарських об'єктів, систем життєзабезпечення, комунікацій, застосуванням чи загрозою застосування ядерної, хімічної, біологічної та іншої зброї масового ураження».

Розглянувши міжнародний тероризм, як явище соціально-політичної сфери, воно відображає конфліктну взаємодію різних сил, в основі якого, як правило, лежить боротьба за владу або володіння матеріальними та духовними цінностями. Як і тероризм в цілому, так і міжнародний тероризм ніколи не розвивався безперервно і послідовно. Світовий досвід свідчить, що найсприятливіший ґрунт для даного явища є: ломка суспільних відносин, зміна державного устрою, відсутність стабільності, прояви націоналізму і сепаратизму, розгул злочинності.

Розширення і поглиблення загроз міжнародного організованого тероризму змушує світову спільноту шукати різні засо-

би і способи протидії цій глобальній загрозі. Тут і юридичний (політико-правової) аспект, тобто створення міжнародно-правової бази, і нарощування потужності силових структур, і використання науково-технічних досягнень щодо запобігання терактів, пошуку джерел з фінансування та створенню матеріально-технічної бази антитерористичних організацій. Наприклад, у глобальній війні з міжнародним тероризмом США зміщують свої пріоритети на розвиток високоточної швидкісної і надшвидкісної керованої зброї, для гарантованого ураження цілей в короткі терміни з мінімальним побічним збитком для навколишніх об'єктів і населення. [5, с. 7].

Міжнародний тероризм має низку особливостей, декілька з них: має формування міжнародних і регіональних керівних органів для вирішення питань планування терористичної діяльності, підготовки та проведення конкретних операцій, організації взаємодії між окремими групами і виконавцями, що залучаються для тієї чи іншої акції; збудження антиурядових настроїв у суспільстві з метою успішної боротьби за вплив і владу; проникнення в суспільні й державні політичні, економічні та силові структури; створення розгалуженої мережі баз з підготовки бойовиків і забезпеченню операцій у різних регіонах світу, створення мережі підпілля, схованок і складів зброї і боєприпасів в різних країнах і регіонах; створення мережі фірм, компаній, банків, фондів, які використовуються в якості прикриття терористів, фінансування та всебічного забезпечення їх операцій; використання конфліктних і кризових ситуацій для поширення свого впливу.

В арсеналі заходів міжнародно-правового характеру, спрямованих на боротьбу з тероризмом на сучасному етапі, є певний комплекс актів, серед яких можна назвати Конвенції, прийняті в 1937 р. (про припинення тероризму і покарання за нього і про створення міжнародного карного суду. Обидві Конвенції, хоча і не ввійшли в силу, але мали певне значення). У 1977 р. прийнята Європейська Конвенція про боротьбу з тероризмом. Є значна кількість резолюцій, прийнятих Генеральною Асамблеєю ООН.

З вступом у силу цієї Конвенції пакет міжнародно-правових актів, спрямованих на боротьбу з тероризмом, виглядає досить солідно: у нього входить 14 універсальних і регіональних договорів [1, с. 17-21]. Крім прийняття резолюцій і декларацій, спрямованих на боротьбу

з міжнародним тероризмом ООН, почала і ряд організаційних заходів у цій сфері. Зокрема, в 1994 р. Генеральна Асамблея ООН створила Спеціальний Комітет з боротьби з міжнародним тероризмом, перед яким було поставлене завдання розробки комплексу заходів, спрямованих на ліквідацію тероризму.

Загальний аналіз заходів, вжитих ООН по боротьбі з тероризмом свідчать про рішучість міжнародного співтовариства покінчити з цим явищем, однак проблема поки не вирішена і необхідність її вирішення досить актуальна.

Уперше за весь час існування Євросоюзу на порядок денний були винесені не тільки завдання організації і здійснення більш глибокого співробітництва спецслужб Євросоюзу, але й створення у перспективі в рамках ЄС наднаціональних розвідувальних структур, а також – вироблення єдиної концепції діяльності спецслужб як елемента спільної європейської політики у галузі оборони і безпеки.

Міжнародний тероризм являє собою суттєву перепону на шляху вирішення національних, регіональних і світових проблем. Проведений аналіз показав, що контроль над міжнародним тероризмом повинен припускати наукове і юридичне визначення терористичних дій, виявлення суб'єктів тероризму, сил та обставин, що його породжують. Лише всебічне світове співробітництво може принести реальні результати, які дозволять створити ефективну систему протидії міжнародному тероризму в кожній окремій державі і в світі в цілому.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гаврилін Ю. В., Смирнов І.В. Сучасний тероризм: сутність, типологія, проблеми протидії. Навчальний посібник. – М., Книжковий світ, 2003, с.347.
2. Румянцев О. Г., Додонов В. М. Юридичний енциклопедичний словник. – М.: ИНФРА – М, 1996, с. 641.
3. Журавель В. П. Тероризм і деякі підходи до боротьби з ним. Організований тероризм і організована злочинність. / За ред. проф. А.І. Боргова. М.: Російська кримінологічна асоціація, 2002, с.76.
4. Буртний К. П. Організаційні структури сучасного міжнародного тероризму // Сучасний тероризм: теорія і практика: зб. статей. М.: ВУ, 2002, с. 187.
5. Горшков А. Ф. Глобальна війна з міжнародним тероризмом // Незалежне військовий огляд. 2005. № 1, с.52.